

Julkisin varoin tuotettuja eläinlääkäripalveluja koskevat avoimuusvelvoitteet *OHJE*

Tässä ohjeessa käsitellään julkisin varoin tuettujen eläinlääkäripalvelujen järjestäjille säädettyjä Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksistä johtuvia avoimuusvelvoitteita. Nämä velvoitteet koskevat eriyttämislaskelman laatimista ja säilyttämistä.

Tässä ohjeessa käsitellään lisäksi kunnan velvollisuutta koota tiedot kunnaneläinlääkärin palkkioista.

1. Kunnan/järjestäjän eriyttämislaskelma ja sen säilyttäminen

Tausta

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 33 §:n mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien julkisin varoin tuettujen eläinlääkäripalvelujen tuottajaan sovelletaan, mitä eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetussa laissa (19/2003, avoimuuslaki) säädetään eräiden yritysten velvollisuudesta pitää erillistä kirjanpitoa tai laatia eriyttämislaskelma yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista, erilliskirjanpitoon liittyvästä avoimuusvelvollisuudesta, tietojen säilyttämisestä ja kokoamisesta sekä ministeriön ja muiden viranomaisten tiedonsaanti- ja tiedonanto-oikeuksista.

Avoimuuslain säännökset eriyttämislaskelman laatimisvelvollisuudesta

Avoimuuslain mukaisesta erilliskirjanpitovelvollisuuden vaatimuksesta on vapautettu 4 § 4 mom. mukaisesti sellaiset taloudelliset suhteet, joita julkisyhteisöllä on yrityksiin, joiden vuotuinen liikevaihto on vähemmän kuin 40 miljoonaa euroa kahdelta viimeiseltä sellaista vuotta edeltäneeltä tilikaudelta, jona julkisyhteisö on myöntänyt niille Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 86 artiklan 1 kohdan mukaisia erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia tai jona sille on uskottu perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukaisten yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottaminen.

Sen sijaan lain 6 a §:n mukaisesti tällaisen yrityksen on kuitenkin laadittava eriyttämislaskelma, jos se saa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamiseen julkista rahoitusta.

Yrityksellä tarkoitetaan avoimuuslain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kaikkia taloudellista toimintaa harjoittavia yksiköitä niiden oikeudellista muodosta riippumatta, ja määritelmällä tarkoitetaan tässä ohjeessa myös eläinlääkäripalveluiden järjestäjää.

Soveltamista koskeva ohje

Sovellettaessa avoimuusvelvollisuutta koskevaa eläinlääkintähuoltolain 33 §:ää ja siinä viitattuja avoimuuslain velvoitteita yrityksellä tarkoitetaan eläinlääkäripalvelujen järjestäjää. Järjestettäessä palvelut ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella, avoimuuslaissa säädetty liikevaihtoraja koskee siten yhteistoiminta-alueen toiminnan kokonaisuutta.

Siinä tapauksessa, että järjestäjä hankkii järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja sopimuksen perusteella yksityiseltä palveluntuottajalta, tähän palveluntuottajaan ei sovelleta eriyttämislaskelman laatimista koskevaa velvollisuutta, kun kyseessä on avoimuuslain 4 §:n 3 momentin 3 kohdan mukainen tilanne, eli palveluntuottajalle on uskottu palvelun tuottamista koskeva tehtävä avointa ja syrjimätöntä menettelyä noudattaen ja niille annettu julkinen rahoitus on myönnetty tietyksi ajaksi. Avoimuuslain kyseistä säännöstä koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että lain avoimuusvelvoitteiden ulkopuolelle jäävät sellaiset yritykset, joille korvaus yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palveluiden tuottamisesta on määritetty julkisista hankinnoista annetun lain (1505/1992) mukaisesti. Mainittu laki on kumottu, ja voimassa on laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016).

Avoimuuslain säännökset eriyttämislaskelman laatimistavasta ja sisällöstä

Avoimuuslain 6 a §:n mukaan yrityksen on laadittava kultakin tilikaudelta laskelma, josta ilmenevät eriyttämismenestävyyden alaisen palvelutoimintojen tuotot ja kulut (eriyttämislaskelma).

Eriyttämislaskelmaan tulee sisällyttää **tuottoina** kaikki eriytetystä palvelutoiminnasta kertyneet tuotot. Näistä tuotoista vähennetään vastaavasti kaikki palvelujen tuottamisesta aiheutuvat muuttuvat **kulut** sekä palvelutoimintaan kohdistettavissa oleva osa kiinteistä kuluista.

Investointeihin liittyvät poistot ja rahoituskulut ovat laskelmassa vähennettäviä kuluja siltä osin kuin kyseiset investoinnit ovat välttämättömiä palvelun tuottamiselle. Sovelletut eriyttämisperusteet tulee yksilöidä laskelmassa.

Soveltamista koskeva ohje

Sovellettaessa avoimuusvelvollisuutta koskevaa eläinlääkintähuoltolain 33 §:ssä viitattuja avoimuuslain velvoitteita avoimuuslain 6 a §:ssä tarkoitettu palvelutoiminta tarkoittaa eläinlääkintähuoltolain mukaisia eläinlääkäripalveluja.

Eriyttämislaskelma koostuu järjestäjän tuotoista ja kuluista.

- **Tuotot** tarkoittavat järjestäjän perimiä maksuja järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista.
- Tuotoista vähennetään järjestäjän kulut järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden järjestämisestä siten kuin avoimuuslaissa säädetään.
- Kulujen osalta täydennetään vain järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkintähuoltolain 8 §:ssä tarkoitettuihin järjestämisvastuun mukaisiin palveluihin kohdistuneet kunnalle/järjestäjälle aiheutuneet menot, eläinlääkärien käyntipalkkioista ja matkakustannuksista maksettu tuki (ns. matkasubventio) mukaan lukien, vähennettynä em. palveluihin kohdistuneilla kunnan/järjestäjän saamista tuloilla (perityt asiakasmaksut).

Ottaen huomioon julkisoikeudellisiin maksuihin liittyvä kustannusvastaavuuden vaatimus, eriyttämislaskelman mukaiset tuotot eivät voi olla kuluja suuremmat, eli laskelman tulos on miinusmerkkinen.

Eriyttämislaskelman säilyttämistä koskeva ohje

Kunnan/järjestäjän tulee säilyttää eriyttämislaskelma vähintään kymmenen vuoden ajan virallisessa asiakirja-arkistossa, jotta se voidaan tarvittaessa pyytää nähtäväksi.

Eriyttämislaskelman asiakirjatyyppi sekä käsittelyn kulku on järjestäjän päätettävissä.

Kunnan/järjestäjän ei tarvitse liittää eriyttämislaskelmaa kirjanpitoon tai toimittaa laskelmaa maa- ja metsätalousministeriölle tai muulle taholle, ellei sitä erikseen pyydetä nähtäväksi.

2. Kunnaneläinlääkäriin palkkioita koskevien tietojen kokoaminen

Eläinlääkintähuoltolain säännökset tietojen kokoamisesta

Eläinlääkintähuoltolain 33 §:n 2 momentin mukaan kunnan/järjestäjän tulee koota ja kuvata tiedot palkkioista, joita kunnaneläinlääkärit ovat perineet järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista, vähennettynä palkkioiden hankkimiseen kohdistuvilla kuluilla.

Momentissa säädetään, että avoimuuslain säännöksiä tiedonsaanti- ja tiedonantooikeuksista sovelletaan myös mainittuihin tietoihin.

Soveltamista koskeva ohje

- **Tuotot** tarkoittavat eläinlääkäreiden perimiä palkkioita järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista.
- *Palkkioita ovat eläinlääkintähuoltolain 14 §:n mukaan käynti- ja vastaanottopalkkiot sekä erilliset palkkiot suoritetuista toimenpiteistä. Mikäli samalla käynnillä on tuotettu sekä järjestämisvastuuseen kuuluvia että täydentäviä palveluita, käynti- tai vastaanottopalkkio sisällytetään järjestämisvastuun kuluihin. Mikäli koko käynti on ollut täydentävää palvelua terveelle eläimelle, käynti- tai vastaanottopalkkiota ei sisällytetä raporttiin.*
- Laskelmaan **ei** sisällytetä eläinlääkärin perimiä erillisiä korvauksia esim. lääkkeistä ja tarvikkeista tai matkakustannusten korvauksia.
- Jos palkkioihin kohdistuu sellaisia järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia, kuten esimerkiksi koulutuksista aiheutuvia kustannuksia, joita ei kateta erilliskorvauksilla, ne voidaan vähentää palkkiosummasta.
- Kuluina ei voida vähentää kustannuksia, jotka kohdentuvat pelkästään ei-lakisääteisiin palveluihin, esim. kuvantamislaitteista aiheutuvat kulut
- Jos samat kulut kohdistuvat sekä lakisääteisiin että ei-lakisääteisiin palveluihin, niitä ei voida vähentää palkkioista enempää kuin sillä osuudella, joka vastaa järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista saatujen palkkioiden osuutta näiden palkkioiden ja ei-lakisääteisistä palveluista saatujen palkkioiden yhteismäärästä.
- Eriyttämislaskelmaan liitetään eläinlääkärien palkkiot yhteenlaskettuina siten, että palkkiot voidaan ilmoittaa kokonaissummana vuoden ajalta

Kunnaneläinlääkärin palkkioita koskevien tietojen säilyttämistä koskeva ohje

Kunnan/järjestäjän tulee säilyttää kokoamansa kunnaneläinlääkäreiden palkkioita koskevat tiedot vähintään kymmenen vuoden ajan virallisessa asiakirja-arkistossa, jotta tiedot voidaan tarvittaessa pyytää nähtäviksi. Kunnan/järjestäjän ei tarvitse toimittaa tietoja, ellei niitä erikseen pyydetä nähtäviksi.

Yleisiä ohjeita julkisin varoin tuotettuja eläinlääkäripalveluja koskevien avoimuusvelvoitteiden ohjeistuksesta ja SGEI-raportointia koskevasta ohjeistuksesta

- Avoimuuslain mukainen eriyttämislaskelma koskee vain kunnan tuottamia lakisääteisiä palveluita.
- Kunnaneläinlääkäri ei tee eriyttämislaskelmaa.
- Kunnaneläinlääkärin palkkioita koskevat tiedot kootaan erillään kunnan eriyttämislaskelmasta ja järjestäjä on velvollinen säilyttämään niitä.

- Eriyttämislaskelman tuottama miinusmerkkinen luku on samalla järjestäjän tuki lakisääteisille palveluille, joka sisällytetään maa- ja metsätalousministeriölle toimitettavaan SGEI raporttiin.
- Kunnaneläinlääkärien palkkioita ei sisällytetä maa- ja metsätalousministeriölle toimitettavaan SGEI-raporttiin.
- Kilpailulainsäädännön edellyttämä tuloslaskelma muista kuin lakisääteisistä palveluista on eri asiakirja kuin eriyttämislaskelma lakisääteisistä palveluista tai SGEI-raportti.